

OVERVÅKINGSRAPPORT

Overvåking av antimikrobiell resistens i Europa 2011 Sammendrag

Disse resultatene er basert på data om antimikrobiell resistens (AMR) rapportert av 29 EU/EØS-land i 2012 (data for 2011), og på trendanalyser av data rapportert i perioden 2008–2011.

De viser at det i hele Europa er en generell økning i AMR hos de Gram-negative patogenene som overvåkes (*Escherichia coli*, *Klebsiella pneumoniae* og *Pseudomonas aeruginosa*), mens forekomsten av resistens hos de Gram-positive patogenene (*Streptococcus pneumoniae*, *Staphylococcus aureus*, *Enterococcus faecium* og *Enterococcus faecalis*) synes å ha stabilisert seg eller til og med gått ned i en del land. For de fleste kombinasjonene av patogener og antimikrobielle midler er det store forskjeller landene imellom.

De mest urovekkende tegnene på økende AMR i 2011 kom fra data om kombinert resistens (resistens mot tredjegerasjons cefalosporiner, fluorokinoloner og aminoglykosider) hos *E. coli* og *K. pneumoniae*. For begge patogenene hadde mer enn en tredel av de rapporterende landene en signifikant økning i forekomsten av kombinert resistens over de siste fire årene.

Når det gjelder *K. pneumoniae*, betyr den høye og økende observerte forekomsten av kombinert resistens at det for enkelte pasienter med livstruende infeksjoner bare finnes noen få behandlingsalternativer igjen, f.eks. karbapenemer. Siden 2010 har imidlertid karbapenemresistensen økt i enkelte land, noe som forverrer situasjonen ytterligere. Kombinert resistens er også utbredt hos *P. aeruginosa*, der 15 % av isolatene var resistente mot minst tre av klassene av antimikrobielle midler som overvåkes. Den tilsynelatende uhemmede økningen i AMR hos de viktigste Gram-negative patogenene vil uunngåelig føre til at behandlingsalternativer går tapt.

Parallelt med dette indikerer andre rapporterte AMR-trender at innsatsen som gjøres på nasjonalt plan for å kontrollere smitte og begrense resistens gir resultater, noe som illustreres av trendene for meticillinresistens hos *S. aureus* (MRSA), antimikrobiell resistens hos *S. pneumoniae* og antimikrobiell resistens hos enterokokker, der situasjonen generelt synes å være stabil eller til og med under bedring i en del land. Når det gjelder MRSA, samsvarer disse observasjonene med rapporter fra enkelte medlemsstaters nasjonale overvåkingsprogrammer og med nyere studier av effekten av smittekontrolltiltak. Det er registrert store variasjoner mellom landene når det gjelder *S. pneumoniae*, men resistensen mot vanlige antimikrobielle legemidler har holdt seg relativt stabil i Europa de siste årene, og denne observasjonen ble bekreftet av dataene for 2011.

Forekomsten av høygradig aminoglykosidresistens hos *E. faecalis* later til å være stabil i Europa, og flere land som tidligere har rapportert relativt høye nivåer av resistens, observerer nå fallende trender. Likeledes er forekomsten av vancomycinresistens hos *E. faecium* i ferd med å stabilisere seg eller falle.

For MRSA og flere kombinasjoner av antimikrobielle midler og patogener, f.eks. fluorokinolonresistens hos *E. coli*, *K. pneumoniae* og *P. aeruginosa*, er det et tydelig nord-sør-skille i Europa. Det rapporteres generelt lavere nivåer av resistens i nord og høyere nivåer i sør. Disse geografiske forskjellene kan gjenspeile forskjellig praksis med hensyn til smittekontroll og bruk av antimikrobielle legemidler. Varsom bruk av antimikrobielle midler og omfattende smittekontrolltiltak bør være hjørnesteiner i en effektiv forebyggings- og kontrollinnsats som tar sikte på å begrense spekteret og overføringen av bakterier med antimikrobiell resistens.